

Književnost.

Književno naznanilo. Začel se je tiskati „Slovensko-nemški slovar“, ki bode izdan na troške rajnega knezoškofa ljubljanskega Antona Alojzija Wolfa, in ga je uredil prof. M. Pieteršnik.

Iz nabranega gradiva se je dal sestaviti tak slovar, ki bode najbolj služil praktičnim namenom. Da bi pa natančnejšo podobo našega jezika kazal, dodala so se še naglasna in izreko nekaterih glasov določajoča znamenja, toda samo le na čelu stoječim tolmačenim besedam, in imenovani so tam, kjer se je potrebno zdelo, s kraticami viri, iz katerih je kaj sprejeto v slovar; besedam in rekom povsod ali široko po Slovenskem znanim in sploh rabljenim, kakor tudi onim tujkam, ki se največ za znanstvene pojme malo ne v vseh evropskih jezikih nahajajo ter v slovenski obliki malo ali nič niso izpremenjene, nič ni pristavljeno. Pa umeje se samo ob sebi, da pripisani citati ne morejo imeti tega pomena, da se dotične besede samo le pri teh pisateljih in v teh krajih nahajajo, ki so omenjeni, drugod pa ne; tako obširno nikakor ni bilo nabrano gradivo.

Naglas se ravna najbolj po načelih razloženih v razpravah profesorja M. Valjavca, priobčenih v „Radu jugoslavenske akademije“ („Prinosi k naglasu u novo-slovenskom jeziku“), in po govoru kranjskem, zlasti dolenskem; naglasna znamenja so z neznatno izpremembo od Vuka Št. Karadžića rabljena, izreko določajočih znamenj pa je bilo treba nekoliko novih izmisliti. Gradivo slovarsko je obsegalo rokopisne slovarje, večje in manjše zbirke med narodom nabranih besed in iztiske iz tiskanih slovenskih slovarjev in drugih knjig od najstarejše do najnovejše dobe.

Sprejeto je v slovar vse besedje, kar ga je pomajalo gradivo, ako se je urednik prepričal, da je narod kje govori ali da se rabi v knjigah. Zato so tudi med narodom in v knjigah navadne in udomačene tučke sprejete; niso se pa sprejele v novejšem času in po nepotrebnem iz sosednih jezikov vzete kakor tudi iz knjig ne one besede, ki so napačno skovane ter si niso po obširni rabi veljave pridobile; tudi niso sprejete brez potrebe iz drugih slovenskih jezikov vzete besede.

Takim besedam, pri katerih je manj jasno, kako so nastale, zlasti tujkam, katere je narod v starejših dobah sprejel iz sosednih jezikov, dodajala so se, kjer je bilo mogoče, kratka pojasnila, primerjajoča one besede, iz katerih so nastale ali s katerimi so v zvezi.

Pisava je povsod, tudi v citatih, kolikor mogoče jednaka, ker je delu pglavilni namen praktična uporabnost, katero bi različnost v pisavi citatov le ovirala.

„Uredništvo in izdajateljstvo“.

Slovar bo izhajal v sešitkih po pet pol obsegajočih. Vsakih pet do šest tednov pride po jeden se-

šitek na svetlo. Prvi sešitek bode izdan koncem meseca grudnia.

Koliko bode vseh sešitkov, tega ni moči zdaj natančno povedati; utegne pa jih biti okolo dvajset. — Cena vsakemu sešitku bode **50 kr.** Naročila sprejema „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Tudi nemško-slovenski del Wolf-ovega slovarja je še dobiti ter stane v „Katoliški Bukvarni“ melko vezan iztis 2 zvezka 2 gld. 50 kr., v pol usnji pa 4 gld. n. v.

Osnovni nauki iz fizike in kemije za meščanske šole. I. del. Spisal A. Senekovič, založil Kleinmayr in Bamberg, Ljubljana 1892, cena 50 kr. Ta knjiga je odobrena kot učna knjiga za slovenske meščanske šole. (Min. razpis od 19. listopada 1892, št. 25063.)

Prirodopis za meščanske šole. I. del. Spisal J. Hubad, založil Kleinmayr in Bamberg, Ljubljana 1892, cena 70 kr. Ta knjiga, o kateri priobčimo oceno v prihodnji številki, odobrena je kot učna knjiga za slovenske meščanske šole. (Min. razpis od 19. listopada 1892, št. 25063.)

Venček pravljic in pripovedek. Slovenski mladini spisal Josip Freuensfeld. Celje, 1892. Samozaložba. Tiskal Dragotin Hribar. Str. 87. Cena 35, s pošto 40 kr. — Gospod pisatelj je menda pozabil povedati, da je knjižica le ponatis iz „Večernic“. Knjižica je jako lična in priporoča tiskarja. Pravljičice, ki so v njej, pripovedovala je pisatelju bajé njegova babica in jih je pisatelj samo opisal (parafraziral). Izobraženemu čitatelju se pa vender dozdeva, da je babica že čitala druge pravljice, ali je pa g. pisatelj pozabil, kaj mu je pripovedovala babica in kaj je čital sam. — Pisatelj je nedosleden. V „Uvodu“ pripoveduje, da sta sedela z materjo na klopi, takoj v prvi pravljici pa pravi, da sta z babico. Sicer je to malenkost, katera pa vender moti količkaj pazivega čitatelja. Piše skoz in skozi, angelj in angel, sedaj in zdaj. „Kedarkoli se je zmracilo“; dovolj je: Kadarkoli se je zmracilo. „Malone vsak večer so mi pripovedovali kako novo pripovedko, katero sem jaz z odprtimi ušesi poslušal“. Lepše je: Pripovedovali so mi malone vsak večer kako novo pripovedko, katero sem poslušal z odprtimi ušesi. Pisatelj rabi preveč osobne zaimke, kazalni zaimek ta, to, in glagol sili čisto na konec stavka, takó, da čitatelj mora občutiti uplív nemškega jezika. „Listje je šumevalo“, dovolj je: Listje je šumelo, kar je tudi nedovršno. Nikar ne stopnjujte glagolov brez potrebe! „Na obali Save“. Doslej smo govorili le o morskí obali ter smo se sprehajali na bregu Save. Vrh tega „obala“ ni slovenska beseda. Često rabi I. tvorno-pretekli deležnik n. pr. „položivši“, „odmolvši“, „zauživši“ itd. Vrinilo se je tudi nekaj tiskovnih pomot. Skrbeti se